Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՕՐՀՆՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՔԸ «ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԸ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ԲԱՑՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

(20 հոկտեմբերի 2017 թ.)

«Սրանք նրանք են, որ գալիս են մեծ նեղութիւններից եւ իրենց զգեստները լուացին ու սպիտակեցրին Գառան արիւնով: Այդ պատճառով են նրանք կանգնած Աստծու աթոռի առաջ եւ զօր ու գիշեր պաշտում են նրան իր տաճարի մէջ: Եւ նա, որ նստում է աթոռի վրայ, բնակւում է նրանց մեջ» (Յայտ. Ե. 15-17):

Հոգեւոր եղբայրներ ի Քրիստոս, գերաշնորհ եւ հոգեշնորհ հայրեր, դիվանագիտական առաքելութեանց մեծարգո ներկայացուցիչներ ու աշխատակիցներ, սիրելի ներկաներ.

Եվրոպայում Ռեֆորմացիայի 500-ամյա հոբելյանի հիշատակության շրջագծում հրավիրված եւ Մերձավոր Արեւելքի քրիստոնեական Եկեղեցիների անցյալին ու ներկային նվիրված այս կարեւոր համաժողովը լավագույն առիթ է ամենքիս համար՝ եւս մեկ անգամ անդրադառնալու արդեն մի քանի տարի շարունակվող այն խնդրին, որն այսօր միջազգային հանրության գիտակցության մեջ կարծես ամրագրվում է իբրեւ «Մերձավոր Արեւելքի քրիստոնյաների վիճակ»: Այս առումով Մեր խոսքում կկամենայինք ընդգծել երկու կարեւոր իրողություն, որոնք Մերձավոր Արեւելքի քրիստոնյա համայնքների համար դարձել են այլեւս առօրյա փորձառություն՝ նահատակություն եւ բռնագաղթ: Հասկացություններ, որոնք վտանգում են քրիստոնեության ծագման սկզբից իսկ բնօրրան դարձած աշխարհագրական այդ տարածքում քրիստոնեական եկեղեցիների ու համայնքների գոյությունը եւ պատմամշակութային արժեքների պահպանությունը: Հայտնության գրքից մեջբերված խոսքերը, ըստ էության, մեր առջեւ բացում են հալածանքների ու նահատակության վաղքրիստոնեական վկայությունը, որով այսօր էլ շարունակում են ապրել Մերձավոր Արեւելքի հարյուր հազարավոր քրիստոնյա քույրեր եւ եղբայրներ, ովքեր իրենց կյանքն են ընծայել հայրենի երկրների առաջընթացի ու զարգացման համար:

Մերձավոր Արեւելքն ընդհանրապես քաղաքական-աշխարհագրական այն սրբազան տարածքն է, որտեղ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի Ավետարանի սերմերն առավել չափով արդյունք ապահովեցին, վկան՝ աստ-

վածաբանական, մշակութային, վանական, հասարակական այն բոլոր առաջընթացներն ու ձեռքբերումներն են, որ դարերի ընթացքում ունեցան այստեղ ապրող քրիստոնյաները՝ անկախ իրենց հարանվանական տարբերություններից ու վեճերից: Օտար տիրապետության, ի մասնավորի Օսմանյան կայսրության իշխանության տակ գտնվելով՝ Մերձավոր Արեւելքի քրիստոնյաները հավատի իրենց տերունավանդ ճանապարհն անցան Գողգոթայի խաչի ու նահատակության հերոսական վկայությամբ: Բայց այս իրողությունը մերձավորարեւելյան քրիստոնյաներին չմղեց ինքնակղզիացման ու հուսահատության, այլ ընդհակառակը՝ Սուրբ Հոգու ներշնչումով եւ ուժով նրանք հոգեւոր իրենց կյանքի ու մշակույթի անբաժանելի մաս դարձրին վերականգնումի եւ վերակենդանության, նորոգության ու հարության գաղափարները:

Իբրեւ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Հովվապետ՝ Մենք Մերձավոր Արեւելքի քրիստոնյա մեր եղբայրներին ու քույրերին աղոթակից ու ցավակից ենք ըստ այն դառը փորձառության, որ առօրյայում ճաշակում են նաեւ Հայ Եկեղեցու զավակները՝ Ի. դարասկզբին Օսմանյան կայսրության մեջ առաջին ցեղասպանությանը զոհ դարձած նահատակների սերունդները, որոնց մեծ մասն ապաստան էր գտել Մերձավոր Արեւելքի արաբական հյուրընկալ երկրներում: Նրանք այսօր եւս կանգնած են նոր ցեղասպանության ու բռնագաղթի շեմին:

Գերմանիայում գտնվելով միջազգային համաժողովի այս առիթով՝ Մեր երախտագիտության խոսքն ենք ուղղում Գերմանիայի իշխանություններին եւ ժողովրդին՝ Բունդեսթագում Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու համար՝ նման բռնությունները կանխելու նպատակով:

Մեր քույր՝ Ասորի Ուղղափառ, Ղպտի Ուղղափառ եւ Եթովպական Թեւահեղո Եկեղեցիների նվիրյալ սպասավորների ու հավատացյալների կրած նեղությունների, բռնի արտագաղթի ամենօրյա փորձառությունը, տասնյակ եւ հաճախ հարյուրավոր սուրբ նահատակների վկայությունն ապացույցն են այն անհանդուրժողության ու կրոնի սրբազան արժեքների եղծման, որոնք այսօր առկա է Մերձավոր Արեւելքի մուսուլմանական տարբեր ծայրահեղականների խոսքերում եւ գործերում: Մտահոգությունների տեղիք են նաեւ Մերձավոր Արեւելքից քրիստոնյաների բռնի արտագաղթի արդյունքում ծնունդ առնող դժվարությունները, մերձավորարեւելյան սփյուռքի աճը տարբեր երկրներում: Այսօր կարեւոր է մեկտեղել մեր ջանքերը՝ պահպանելու համար քրիստոնեական պատմական ներկայությունը Մերձավոր Արեւելքում եւ կասեցնելու բռնի արտագաղթը, պաշտպանելու իրավունքները քրիստոնեական փոքրամասնությունների ու համայնքների, անհրաժեշտ հոգատարություն դրսեւո-

ելու տարբեր երկրներում հետզհետե ստվարացող մերձավորարեւելյան քրիստոնյա փախստականների հանդեպ:

«Մերձավոր Արեւելքի քրիստոնյաները» միջազգային պատկառելի համաժողովի գումարման եւ այսօր այստեղ միասին գտնվելու համար Մեր գնահատանքն ու օրհնությունն ենք բերում համաժողովի կազմակերպիչներին, բոլոր նրանց, ովքեր եռանդուն կերպով միջազգային ամենատարբեր հարթակներից հնչեցնում են Միջին Արեւելքում քրիստոնյաների վիճակի ու հալածանքների օրեցօր բարդացող խնդիրը: Լիահույս ենք, որ նմանատիպ համաժողովների կազմակերպումը միջազգային հանրության առաջ վերստին կպարզի Մերձավորարեւելյան տարածաշրջանում տիրող իրական պատկերը՝ նպաստելով այնտեղ ապրող մեր քույրերի ու եղբայրների անվտանգ եւ բարեկեցիկ կյանքի ապահովմանը:

Մենք աղոթում ենք մեր Եկեղեցու՝ Մերձավոր Արեւելքում ապրող զավակների, Արեւելյան մեր քույր Եկեղեցիների հավատացելոց, հոգեւորականաց ու նվիրապետների համար՝ երկնավոր Տիրոջից հայցելով խաղաղություն ու շենություն հնագույն եւ պատմական եկեղեցական համայնքներին: Նահատակությունը գրեթե հասակակից է Արեւելյան ուղղափառ քրիստոնեությանը. մեր մաղթանքն է, որ դարավոր այդ պատմական շղթային ավելանան նաեւ արդարությունն ու խաղաղությունը:

Աղոթքով եւ հայցով բարի ընթացք ենք մաղթում համաժողովի աշխատանքներին: